

Abstract

Syftet med studien är att ta reda på pedagogers upplevelser av samlingen. De frågeställningar som undersökningen bygger på är vad anser pedagogerna att målet med samlingen är, hur anser pedagogerna att samlingen bidrar till barnens meningsfulla lärande, hur involverade är barnen i att planera samlingen enligt pedagogerna. Intervjuer är gjorda med tre barnskötare och tre förskollärare på en förskola i Göteborg för att få en variation i svar. En kvalitativ ansats har använts då endast intervjuer med pedagoger gjordes. Ljudinspelning och anteckningar som transkriberades användes.

Det viktigaste som kom fram under intervjuerna var att pedagogerna har tydliga mål med samlingen. Dessa var språkutveckling, delaktighet och respekt. I förskolan är alla aktiviteter planerade utefter barnens lärande, men har pedagogerna frågat vad barnen vill lära sig under samlingens gång, vore samlingen mer meningsfull för barnen då och dess lärande? Barnen får inte vara med och planera samlingen innehåll, de får inte vara medbestämmande under samlingens gång. Samlingens innehåll är oftast förutbestämt av pedagogerna för barnens bästa men skulle samlingen bli roligare och mer meningsfull för barnen om de fick planera och genomföra den så som de anser är det bästa sättet. Barnen får vara med att välja sångkort när det ska sjungas men bara enligt de sångkort som pedagogerna valt ut. Hur skulle sångstunden bidra till barnens lärande om pedagogerna hade sånger som barnen gillar och vill ha med?

Förord

Tack till förskolechefen som hjälpt oss att komma i kontakt med de pedagoger som deltog i intervjuerna. Vi vill även rikta ett stort tack till de pedagoger som tog sig tid att medverka i vår undersökning, utan er insats hade inte denna undersökning genomförts. Vi hoppas att ni som medverkat tycker att vår undersökning är givande. Tack vår handledare Marita Rhedin för att du har stöttat och väglett oss. Vi vill även tacka tidigare lärare för att ni har gett oss all kunskap och inspiration till vårt kommande yrke som förskollärare.

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
2 Syfte och undersökningsfrågor	5
3 Bakgrund	6
3.1 Förskolans historia och samlingens bakgrund	6
3.1.1 Traditionell samling	7
3.1.2 Samling idag	7
4 Tidigare forskning	9
4.1 Socialt lärande	9
4.1.1 Samlingens struktur	10
5 Teoretisk utgångspunkt	12
5.1 Fenomenologi	12
6 Centrala begrepp	13
6.1 Atmosfärer	13
6.1.1 Samspelande atmosfär	13
6.1.1.1 Kontrollerande atmosfär	13
6.1.1.1.1 Instabil atmosfär	13
6.2 Barns delaktighet	14
6.3 Kunskapssyn	14
7 Metod och genomförande	16
7.1 Kvalitativ ansats	16
7.1.1 Intervju	16
7.1.2 Urval	17
7.1.3 Planering och genomförande	18
7.1.4 Övervägande, fördelar, svagheter	18
7.1.5 Reliabilitet, validitet, generaliserbarhet	19
7.1.6 Etisk hänsyn och avvägningar	19
8 Resultat	21
8.1 Syftet och mål med samlingen enligt pedagogerna	21
8.1.1 Språkutveckling	21
8.1.1.1 Turtagning och respekt	21
8.2 Hur anser pedagogerna att samlingen bidrar till barnens meningsfulla lärande	22
8.2.2 Temaarbete	22

8.2.2.2 Matematik	23
8.2.2.2.2 Estetiska uttrycksformer	23
8.2.2.2.2.2 Barns lärande	23

8.3 Hur involverade är barnen i att planera samlingen enligt pedagogerna?	24
8.3.3 Hur samlingen går till	24
9 Analys av resultaten	25
9.1 Vad är pedagogernas mål med samlingen	25
9.1.1 Hur bidrar samlingen enligt pedagogerna till barnens meningsfulla lärande	26
9.1.2 Hur involverade är barnen i att planera samlingen	28
10 Didaktiska val och framtida forskning	29
11 Slutdiskussion och slutsatser	30
12 Referenslista	31
13 Bilagor	33
13.1 Bilaga 1 informationsbrev till rektor och pedagoger	33
13.1.2 Bilaga 2 Intervjufrågor	35

1 Inledning

Den traditionella samlingen i förskolan är då alla barn och pedagoger sitter på bestämda platser, det pratas om dagens datum, vädret och alla sjunger sånger tillsammans. När vi varit ute och arbetat samt under vår verksamhetsförlagda utbildning (VFU) har vi sett att det finns många olika sorters samlingar. Den erfarenheten vi har av att ha jobbat i förskola och av att ha varit ute på VFU är att samling är ett moment som genomförs varje dag och ibland känns det som att pedagogerna inte har något syfte med samlingen. Vi har sett samlingar som har olika innehåll, olika längd och målen med samlingen har varierar. Vi hade på så vis med oss en viss beprövad erfarenhet in i uppsatsarbetet, som vi nu ville undersöka på ett mer vetenskapligt grundat vis genom denna studie om vad pedagogernas mål med samlingen är. Inför vårt kommande yrke är det viktigt för oss att förstå hur man som pedagog ger barnen inflytande genom att planera en samling som är lärorik och lockande för alla barn.

Samlingen är ett område som är viktigt att undersöka. Skolverket (2016) skriver exempelvis att det är pedagogernas ansvar att utveckla barns förmåga att kunna uttrycka sina tankar, åsikter och utveckla deras förmåga. Samt att förstå och agera efter demokratiska principer genom att låta barnen delta i olika former av samarbete och beslutsfattande. Det är därför viktigt för oss kommande förskollärare att förstå att alla barn är lika mycket värda. Även lärarnas riksförbund (2006) skriver att pedagogerna ska ha barnen och deras lärande i centrum. Pedagogerna ska vägleda barnen till den kunskap som kan hjälpa dem i deras olika val och prioriteringar. Pedagogen ska möta barnen som en enskild individ och som ett kollektiv. Detta förhållande bidrar till yrkets komplexitet och pedagogen måste finna en balans mellan att se barnen som ett kollektiv och som en individ. Samt skolverket (2016) skriver att pedagogerna ska lägga grunden för barns livslånga lärande. Verksamheten ska vara trygg, lärorik och rolig för alla barn som deltar. Pedagogerna ska stimulera barnens utveckling, lärande och utgå från en helhetssyn på barnet och dess behov.

2 Syfte och undersökningsfrågor

Syftet är att ta reda på pedagogers olika uppfattningar om samlingen. Detta är något som vi kommer att stöta på i vårt kommande yrkesliv och att vi ser brist på detta från vår VFU och jobberfarenheter. För att genomföra undersökning utgår vi från några specifika undersökningsfrågor. Utifrån teorier och intervjuer ställs dessa undersökningsfrågor.

- Vad anser pedagogerna att målet med samlingen är?
- Hur anser pedagogerna att samlingen bidrar till barnens meningsfulla lärande?
- Hur involverade är barnen i att planera samlingen enligt pedagogerna?

3 Bakgrund

I denna del förklaras vad ordet traditionell samling betyder. En beskrivning av förskolans historia och hur den vuxit fram tills idag samt vad samling betyder och dess bakgrund är viktigt för att ge en bättre inblick och en bredare förståelse för ämnet samling till er läsare.

3.1 Förskolans historia och samlingens bakgrund

Förskolans historia är lång och Persson (2016) skriver att förskolans historia började redan på 1800-talet. Då startades de första verksamheterna såsom småbarnsskolan, barnkrubban och barnträdgården. Småbarnsskolan hade sitt ursprung från Stockholm och fick inspiration ifrån Robert Owen där de tog emot barn som var mellan två och sex år vars föräldrar arbetade mycket pga. den snabbt framväxande industrin. Barnkrubban fanns för de barn som behövde heldagsomsorg som hade ensamstående mödrar som arbetade långa arbetsdagar. Dessa krubbor fanns pga. välgörenhet som var knutna till företag och fabriker. Barnträdgården även kallad Kindergarten startade i Stockholm och i Norrköping och fick sin inspiration av Fröbels kindergarten som var en halvdags verksamhet för de barn som hade sina mödrar hemma pga. pedagogiska syften. Barnen som gick på barnträdgården var från tre år och uppåt och gick på barnträdgården bara några timmar om dagen. Barnen gavs möjligheten att leka tillsammans, men pedagogerna lärde även dessa barn viktiga sysselsättningar för att de ville underlätta på familjens vardagsliv.

Rubinstein Reich (1996) skriver att samlingen har sina rötter från Friedrich Fröbel's pedagogik (1782-1852). Det var den tyska pedagogen Fröbel som grundade barnträdgården, den tyska kindergarten. Fröbels grundtankar var att utveckla det som vi själva har i oss genom att se världen och agera med omvärlden. Fröbel hade även ett stort intresse för natur och matematik och det var dessa ämnen som präglade hans pedagogik. Samlingen för Fröbel var en symbol som står för samhörighet och gemenskap. Samlingens betydelse stod då för ringen/cirkeln och samlingens innehåll bestod av rörelselekar, sånglekar och övningar med hjälp av geometriska former. I Fröbels pedagogik fanns det många exempel på vad man kunde göra med barnen under samlingen när man skulle lära barnen om geometriska former, då man använde sig utav olika material såsom ett träklot eller att man fick barnen att sitta i cirkeln eller att gå runt i en ring. När barnen fick gå runt och ha rörelselek i cirkeln så var det inte bara för att gå runt utan de var även en viktig symbol för Fröbel som han kallar oändlighets begreppet, som betydde att genom att barnen går runt i en cirkel så bidrar man till samhörighet i gruppen.

På Fröbels tid fanns det ingen läroplan att följa utan Rubinstein Reich (1996) skriver i sin studie om en bok som heter Barnträdgården som är skriven av Sandels och Moberg som kom ut 1945. I Fröbels pedagogik var denna bok utgångspunkten då det var den enda boken som användes som en lärobok i förskolläraryrket i både Sverige och Norge. I ett av kapitlen i boken skriver Moberg om samlingens stund, hur samlingen är ett sätt att skapa gemenskap där man sitter och alla är samlade tillsammans i en halvcirkel för att kunna se

varandra. Moberg skriver även att barnen skall kunna få sina behov tillgodosedda under samlingens gång, så är det viktigt att det inte är för många barn i samlingen och att det inte är för stor ålderskillnad på barnen som deltar samt att se till att samlingen inte blir för lång och den skall vara max femton till tjugo minuter lång. Det var även viktigt för hur ledarinnan skulle sitta, att ledarinnan skall tänka på hur hon talar med barnen om sin egna röst och sitt språk för att kunna samtala med barnen på det bästa sättet. Moberg skriver även

att samlingsstunden bör vara efter en timme av den fria leken, för om samlingen är på morgonen så var det oftast då barnen kom till förskolan och då ville de istället leka och utforska det som fanns på förskolan. Ännu idag är samlingen en viktig del av förskolans verksamhet. Samlingen som aktivitet beskriver Rubinstein Reich (1996) som att å ena sidan så är samlingen ett perfekt tillfälle för socialt sammanhang där pedagogerna får in ett pedagogiskt förhållningssätt och har ett tydligt syfte och innehåll för vad de vill att barnen ska lära sig. Men å andra sidan så skriver även Rubinstein Reich (1996) att samlingen inte heller kan spegla hela verksamheten och med det menas att pedagogerna har i sitt uppdrag att de skall få hela dagen på förskolan inte bara samlingen att spegla verksamheten och bli ett lärorikt tillfälle för barnen.

3.1.1 Traditionell samling

Enligt Olofsson (2010) ska pedagogerna under den traditionella samlingen klara av att ha samling i trettio minuter, barnens fokus ska inte tappas och alla barn ska vara med. Samlingen var planerad efter bestämda ritualer, d.v.s. närvaro av vilka barn som är närvarande och frånvarande, almanackans innehåll med dag, månad, vecka, år och dagens namnsdag och väder. När det var måndag ställde pedagogerna frågan till barnen vad de hade gjort under helgen och detta samtalades det om, kortfattade svar uppmuntrades gärna och ettordssatser. Vanliga teman var kroppen, jaget, djur, växter, färg och årstider. Samlingarna var välplanerade och pedagogerna utgick från stödfrågor som vad heter årstiden? hur märker man att det är vår? vilka blommor finns på våren? m.m. Sedan avslutades samlingen med att sjunga en sång om blommor. Barnen slussades ut från samlingen utefter tex deras färg på strumporna. En lyckad samling var en samling där pedagogerna lyckades hålla sig till ämnet, barnen fick gärna komma med kommentarer men bara om frågorna berörde området, en duktig pedagog lyckades få barnen tillbaka på rätt spår.

3.1.2 Samling idag

Samlingen på förskolan idag har fortfarande samma syfte och innehåll som beskrivs av Rubinstein Reich (1996) där samlingen ska bidra till ett socialt sammanhang för barnen att mötas. Samlingen idag på förskolan även har sitt moment som förbereder och liknar det som krävs för kommande skolåren. Genom att barnen under samlingen inte bara skall lära sig något utan de ska även lära sig att vänta på sin tur, att lyssna på den som pratar, kunna förstå instruktioner samt kunna fungera i en större och i en mindre grupp. Undervisnings begreppet har tillkommit i läroplanen för förskolan så skriver Skolverket (2016) att förskolläraren har i ansvar att undervisningen på förskolan ska syfta till barns lärande och utveckling.

Hur samlingens innehåll ser ut beskriver Rubinstein Reich (1996) som att det första som samlingen idag påbörjas med är oftast närvaron i gruppen för att se vilka som är närvarande. Närvaron på förskolan har en stor betydelse då den skapar en känsla av gemenskap för både barnen och personalen, då pratas det även om de barnen som är frånvarande för att uppmärksamma för barnen som sitter under samlingen att vi alla tänker på varandra. På så

sätt lär man även barnen under upprop av närvaron om turtagning genom att vänta på att sitt namn ska ropas upp. Efter att pedagogerna har haft närvaron med barngruppen så skriver Rubinstein Reich (1996) att pedagogerna brukar ta fram almanackan och prata med barnen om vilken dag det är idag, vilken månad samt vem som har dagens namnsdag. Man ser att almanackan har ett bra syfte då den kan bidra till en trygghet hos vissa barn att få veta vart i tiden de står och vad dagarna har för funktion, samt att veckan går från måndag till söndag.

Under samlingen har man även rörelse, ramsor och lekar tillsammans med barnen samt sång. En viktig funktion är att det bidrar till att man har roligt tillsammans och får uppleva gemenskap samt rytmik tas in i sången och barnen får tillsammans dansa till sångerna som sjungs. Att använda sig av vissa sånger bidrar de till att få in olika begrepp där barnen får träna sin kroppsuppfattning som sången "huvud axlar knän och tå. Den andra viktiga funktionen är att pedagogerna använder sig av ramsor i sånger, då tränas barnens språkliga medvetenhet som är bra för barnens framtida läsinlärning. När samlingen är slut brukar pedagogen säga att alla barn med en viss färg på strumporna får lämna samlingen. Ibland säger pedagogen barnets namn då får barnet lämna, och för vissa barn så blir detta ett tävlingsmoment om vem som får lämna samlingen först.

4 Tidigare forskning

I detta avsnitt redogörs för tidigare forskning om samling. Ett vanligt sätt att skriva fram forskningsfältet i förskola och samling är att beskriva samlingen som ett socialt lärande. Ett annat är att beskriva samlingen som en pedagogstyrd situation. Vår studie utgår från tidigare forskningar som är från år 2007 till 2018 för att jämföra och få reda på vad forskning säger om

4.1 Socialt lärande

Samlingen har många funktioner i förskolan för barns lärande. Emilson & Johansson (2013) skriver att samlingen ses som viktig i förskolan för barns lärande. Pedagogerna finner det svårt att hitta en gräns mellan att styra och ge barnen yttrandefrihet. De olika sätten att skapa utrymme för barns handling, skapa möjligheter till dialog med barn, stödja samspel mellan barn, planera aktiviteter med barns intressen i åtanke. Att få låta barnen göra val och beslut samt att ge barn möjligheter att ta ansvar. Barns deltagande är betingat av både egen vilja och att delta genom att ta initiativ och av pedagogens sätt att erbjuda barnen möjlighet att delta. Pedagogerna erbjuder barnen individuella och kollektiva möjligheter att delta i beslutsfattande. De uppmuntrar barnen att göra egna val. Pedagogernas avsikter var att komma nära barnens perspektiv genom att lyssna noga och genom att vara känsliga för barnens olika intentioner och uttryck. Chen & De Groot Kim (2014) beskriver att barn lär och utvecklas i social interaktion med andra. Muntligt språk behövs för att engagera barn i samtal. Meningsfulla samtal skapas när pedagogen engagerar sig och ställer frågor till barnen och kommer med kommentarer samt ställer "varför" frågor till barnen för att uppmuntra till vidare konversation och tänkande hos barnen. Det finns ett mönster i pedagogernas frågor till barnen, pedagogen ställer en fråga, förväntar sig ett kort svar från barnet och ger ett snabbt svar tillbaka. För att pedagogerna ska lyckas att få ett meningsfullt samtal med barnen bör pedagogen sitta ner med barnen och engagera sig i samtalen som pågår.

Barn i förskolan ska få vara medbestämmande över förskolans aktiviteter. Emilson (2007) beskriver att barnen som ingår i studien får ta del av sina egna val och de får ta egna initiativ till hur de vill att samlingen ska se ut på förskolan. Barnen får uttrycka sina åsikter och ideer. Det visar sig att barnens inflytande varierar och att pedagogens roll att ta kontroll över samlingen minskas. Pedagogerna vill oftast inta en stark lärarroll genom att styra kommunikationen genom att använda en lekfull röst och genom att vara mottaglig för barnen och sträva efter att komma nära barnets perspektiv. Pedagogerna behöver inte nödvändigtvis ha kontroll över samlingen för att bidra till barns inflytande utan för att stimulera barns inflytande är det viktigt att utveckla sin egna lärarroll och lyssna på vad barnen har att bidra med. Simeonsdotter Svensson (2009) skriver att samlingens innehåll och arbetssätt bestäms av pedagogerna. Pedagogerna bör fundera över vad som är meningsfullt för barnen och planera samlingen utefter det. Det krävs att pedagogerna har en förståelse för

hur barnen tänker och att det finns en variation i sätten att tänka för att innehållet i samlingen ska väcka barnens intresse. Pedagogerna bör ha en förståelse och kunskaper om hur barn tänker och lär för att aktiviteten ska bli lärorik och meningsfull för barnen. I samlingen ska pedagogen ställa öppna frågor till barnen som de ges möjlighet att fundera vidare på. Samlingen ska vara lagom lång så att barnen inte behöver sitta passivt och vänta.

Under samlingen ska barnen tränas på att sitta stilla, vilket kan ses som ett skolförberedande mål.

4.1.1 Samlingens struktur

Hur samlingen kan se ut varierar men Bustamante, Hindman, Champagne och Wasik (2018) skriver i studien att under samlingen sitter pedagogen antingen på en stol i ringen eller på golvet bredvid barnen, barnen kan ha en viss plats de ska sitta eller så blir de tilldelade en plats varje dag på samlingen. Samlingen i studien är ungefär femton till tjugo minuter lång. Samlingen är en organiserad lärarledd aktivitet som barnen förväntas att delta i. Målen med samlingen kan variera och det kan vara att antingen orientera sig över vad som ska hända under dagen, eller vilka barn som är närvarande/frånvarande just den dagen. Aktiviteter som kan ingå i samlingen är att hälsa på varandra, ta närvaro, prata om vädret, månader eller ha sångstund. Skans (2011) skriver att när barnens initiativ till kommunikation i samlingen inte tas tillvara på blir det en envägskommunikation och samtalen blir fåordiga. Under samlingens gång handlar kommunikationen ofta om barnen, deras familjer och vad de gjort på förskolan tidigare. Innehållet i samtalen styrs av pedagogerna eftersom att pedagogerna vet vad barnen känner till. När pedagogernas samtal med barnen är utifrån gemensamma upplevelser och vad som skett tidigare kan pedagogerna lättare ställa frågor till barnen och samtalen blir lättare. Att pedagogen knyter an till barnens erfarenheter och kunskaper är viktigt i förskolan. När barnen tar initiativ till samtal i samlingen om saker som intresserar barnen, som de associerar till, besvaras dessa oftast inte av pedagogerna.

Samlingen kan se ut som Bustamante, Hindman, Champagne och Wasik (2018) skriver om i föregående stycke men även som Hellman (2010) skriver om att samlingen sker på golvet i förskolan lekhall. Barnen sitter på sina "samlingar pluppar" som är deras namn och foto fastklistrat i en cirkel. Barnen har bestämda platser en bit ifrån varandra för att skapa lugn och ro. Ringen ska vara lagom stor så att pedagogerna kan hålla barnens koncentration i fokus via sina röster och blickar. På var femte "plupp" står det "fröken". Pedagogerna är utspridda i ringen för att samlingen ska gå lugnt till. Barnen är i en situation där alla sitter i ring, pedagogerna har satt upp tydliga regler för hur man ska sitta och tala och dessa regler förväntas barnen följa. När alla sitter på sina bestämda platser börjas samlingen med att man räknar hur många barn som är där. Samlingen är en aktivitet där pedagogen förväntas leda, där alla barnen ska bli uppmärksammade. När barnen sitter i en ring i samlingen blir alla synliga för varandra. Det finns möjligheter att uppmuntra, uppmärksamma, lyssna till barnen och svara på deras frågor. Att alla blir sedda, bekräftade och talade till är viktigt för att sociala relationer ska upprättas. Ekström (2007) skriver att samlingen innehåller sånger och ramsor som pedagogerna bestämt. Pedagogerna håller i samtalen, upprop och ramsor och sånger med rekvisita används av pedagogerna. Sångerna som sjungs har i förväg bestämts av pedagogerna. Barnen har ett inflytande inom ramen för aktiviteten. Samlingen sker i bestämda platser i en cirkel. Upprop med närvaro eller frånvaro prickas av. Varje barn får i tur och ordning dra ett sångkort ur sångpåsen som pedagogerna har förberett. På framsidan av korten finns en bild på den sången som kortet innehåller. På baksidan av korten finns texten till sången som stöd för pedagogerna. Barnens inflytande är begränsat då urvalet helt

är styrt av pedagogerna.

Den tidigare forskningen som vi har studerat redovisar samma resultat dvs. att det har en stor betydelse hur vi intar vår pedagogiska lärarroll, att vara professionell och att kunna se barnen och deras lärande. Hur pedagogerna planerar och genomför samlingen är viktig för

barnens lärande. Därför ser vi vår studie väldigt viktigt för alla pedagoger, chefer som både tar upp möjligheter och hinder för vad man kan stöta på inom denna verksamheten.

5 Teoretisk utgångspunkt

I detta avsnitt redogörs för vi vad fenomenologi är och varför detta begrepp är relevant till undersökningen.

5.1 Fenomenologi

Denna teori har valts pga. att endast intervjuer gjordes och då måste forskare lita på det intervjuaren säger utan att tolka deras svar på sitt egna sätt. Denna teori är relevant för att få reda på olika personers upplevelser av fenomenet som i detta fall är samlingen. Det viktigaste och centrala skrivs fram utan tolkningar. Pedagogernas tankar och åsikter om samlingen betyder inte att det är "rätt" utan det är deras åsikter och tankar om samlingen och dessa som är intressanta.

Vad fenomenologi är beskriver Eriksson Barajas & Forsberg & Wengström (2013) om då den härstammar från grekiskan och betyder läran om fenomenen. Fenomenologins syfte är att beskriva och förklara fenomenet och att förtydliga och beskriva det som sker. Forskarens erfarenheter, åsikter och tankar ska läggas åt sidan i denna ansats för att kunna komma fram till en förutsättningslös beskrivning av fenomenet. Fenomenet kan tolkas olika av olika människor men forskaren ska skriva fram det centrala. Genom att jämföra olika personers åsikter om ett specifikt fenomen kan man få veta hur personerna i frågan uppfattar fenomenet. Inom fenomenologin är syftet att få reda på hur någon upplever fenomenet så intervju är det enklaste sättet att få reda på detta.

Hur pedagogerna ska möta barnen skriver Johansson (2011) om, för att närvara i barns livsvärldar är en avspändhet inför överträdelsen viktiga delar. För att pedagogerna ska kunna förstå barnens livsvärld måste pedagogen uttrycka en undrande och nyfiken attityd till det barnet gör för att förstå barns upplevelse av en situation. Pedagogerna behöver vara nära, möta och förstå barnens viljor och intressen för att kunna möta deras livsvärldar, pedagogen kan behöva ha en fullständig hängivenhet i barnens aktiviteter för att detta ska uppstå. Pedagogernas och barnens livsvärldar och deras tidigare erfarenheter samt deras upplevelser av ett fenomen är det som ska läras och det visar sig i samspelet och i det som ske, detta har betydelse för hur de agerar. När pedagogerna närvarar i barns livsvärldar och samspejar med hela barnet kan detta ske. Pedagogen bör följa barnets intressefokus och samtalen rör barnets erfarenheter och livsvärld så pedagogen ställer frågor för att få en bekräftelse på om pedagogen uppfattat och tolkat barnet rätt.

6 Centrala begrepp

De centrala begrepp som använts är de tre atmosfärerna som Eva Johansson skriver om, barns delaktighet och kunskapssyn.

6.1 Atmosfärer

Med atmosfär menar vi vilket förhållningssätt pedagogerna har och hur pedagogerna arbetar med barnen under samlingens gång som Johansson (2011) skriver att den atmosfär som skapas och kommuniceras i verksamheten är viktig. Det är pedagogernas ansvar att barnen får uppleva utvecklande atmosfärer i förskolan. Atmosfär är en plats, en situation eller en god samvaro som en grupp präglas av. Atmosfärer är länken mellan människor och omgivningen, dessa skapas av oss själva, av oss tillsammans och ibland skapas atmosfärer åt oss. Möten av en god atmosfär är viktigt för barns upplevelser här och nu och i ett långsiktigt perspektiv. Barn är medskapare och deltagande i atmosfärer. Ofta arbetar samma pedagog med olika strategier för barns lärande i olika situationer. Pedagogernas mål är att ge barnen tid och möjlighet att vara delaktiga i lärandet, barnen ska vara aktörer i lärandet. Respekt för barnen ska vara grunden för pedagogernas arbetssätt.

6.1.1 Samspelande atmosfär

Den första atmosfären som Johansson (2011) skriver om den samspelande atmosfären. Pedagogerna ska ha en lyhördhet för barnen, närvara i barnens livsvärld, ha en undrande och nyfiken attityd till det barnen gör och intresserar sig för och att förstå barnens upplevelse av situationen är viktigt i en samspelande atmosfär. Acceptans, uppmuntran och närvaro är karaktäristisk. Ett ömsesidigt möte strävas det efter. Pedagogerna ska visa en fullständig hängivenhet i barnens aktiviteter och fokuset ska ständigt vara riktat mot barnen. Glädje ska pedagogerna visa tillsammans med barnen.

6.1.1.1 Kontrollerande atmosfär

Den andra atmosfär vid namn kontrollerande atmosfär skriver Johansson (2011) om. Enligt Johansson (2011) försöker pedagogerna på förskolan ofta få ett grepp om vad barnen gör och vart de ska vara utan att lyckas, barnens atmosfär blir begränsad och kontrollerad. Pedagogerna försöker ta kontrollen över barngruppen som de förlorat och de uttrycker irritation särskilt mot barn som avviker från det förväntade beteendet, då uppstår en maktkamp mellan vuxna och barn regler blir då viktiga. De barn som är inblandade i maktkamperna är oftast de barn som inte accepterar eller förstår de vuxnas regler och förhållningssätt.

6.1.1.1.1 Instabil atmosfär

Den sista atmosfären som Johansson (2011) skriver om är en instabil atmosfär karaktäriseras

av att pedagogerna växlar förhållningssätt till barnen. Ena stunden uttrycks värme och närhet och andra stunden kan pedagogen vara distanserad och tillrättavisande mot barnen. Instabiliteten kan även visa sig i att pedagoger i samma arbetslag visar variationer i närhet och avstånd mellan pedagoger och barn.

6.2 Barns delaktighet

Med barns delaktighet menar vi hur barnen får vara delaktiga i samlingen och dess innehåll och planering som Skolverket (2016) skriver om att barnens delaktighet och tilltro till den egna förmågan ska vara grundläggande och den ska växa. Barnen ska få vara delaktiga och ha inflytande över verksamheten så att de upplever den som meningsfull, rolig och lärorik.

Delaktighet kan även vara som Dolk (2013) beskriver att det kan vara ett begrepp som används för att undersöka barns beslutsfattande eller social delaktighet. Barn har rätt att göra sina röster hörda. Delaktighet kan även användas i maktrelationerna och de spänningar samt konflikter som finns mellan pedagogerna och barnen. För att barnen ska få vara delaktiga ska pedagogerna dela med sig av den makt som de har. För att undersöka hur barn blir delaktiga kan man ta hjälp av dessa frågor som är vad får barn och pedagoger göra, vad kan de påverka, vad tillåts barnen tycka och tänka, vems ideer tillåts och har barnen möjligheter att bidra till förändringar. Men Johansson (2011) skriver att vuxna vet bättre och de utgår från sitt eget synsätt om vad som är bäst för barnen. De vuxna agerar ofta över "huvudet" på barnen utan att ha tagit barnens förståelse och upplevelser i åtanke. Pedagogerna tycks se sina mål som de bästa för barnen utan att se barnens tankar och åsikter, då begränsas barnen istället. Pedagogernas avsikter kan vara att göra det goda för barnen men pedagogerna struntar i barnens intentioner och upplevelser, då handlar pedagogerna utefter ett ovanifrånperspektiv. Pedagogerna tar för givet att barnen ska följa de vuxnas beslut och att respektera barnens upplevelser och önskningar blir mindre viktiga

Enligt Johansson (2011) i ett barnperspektiv blir de yngre barnen på förskolan ofta mötta på sina egna villkor. Barnen erbjuds många erfarenheter att upptäcka, utforska, samspela och de involveras som aktörer i verksamheten men att barnen inte kan göra sig förstådda eller lyssnade på som gör att de ibland inte tas på allvar. Det kan ibland hända att barnen utestängs från gemenskapen och att deras kommunikation inte kommer till tals. På grund av barnets ålder och mognad antas barnen vara oförmögna att klara vissa saker själva. De ges mindre utrymme till delaktighet i sin egen kunskapsprocess. Kunskapssynen bygger på tanken om brist att barn saknar och behöver förses med kunskaper som de vuxna besitter. Utgångspunkt i ett barnperspektiv är att barnen möts och blir förstådda på sina villkor.

6.3 Kunskapssyn

Kunskapssyn handlar om vad pedagogerna anser att barnen kan och hur barnens lärande ska gå till som Johansson (2011) skriver att kunskap och lärande ses som en relation mellan världen och människan och grunden är de sociala och kulturella sammanhang som utgör barnens livsvärldar samt de erfarenheter som barn möter och gör till sina. Mötena mellan livsvärldarna som förskolan erbjuder är viktiga delar i barnens subjekt och meningsskapande. Pedagogernas strategier för barnens lärande skiljer sig åt beroende på vad pedagogen fokuserar på, dvs sitt egna förhållningssätt, sin uppgift som pedagog eller egenskaperna som finns hos barnen. Pedagogernas syn på lärande och kunskap kan skilja sig

mellan olika arbetslag, enskilda pedagoger eller olika situationer. Pedagogernas syn skiljer sig mellan att se barnet som någon som tar emot kunskap från vuxna till att ses som en person med resurser vars egna upptäckter och kunskapsinhämtning som pedagogen ska stödja. Pedagogerna kan se på barnet som att de har tilltro till barnets förmågor, de ser barnet som kompetent, de avvaktar barns mognad som grund för lärandet eller som straff och belöning som är antingen belöning eller bestraffning, detta visar sig i pedagogens

förhållningssätt. För att pedagogerna ska kunna stödja barnens lärande måste de se och förstå vad barnen gör, detta kan antingen göras via dokumentation eller att pedagogerna avvaktar och iakttar det barnen gör. Utgångspunkten är att barnen är meningsskapande och de barnen sysslar med är viktigt och handlar om för barnen att upptäcka och lära.

7 Metod och genomförande

Här redogörs för vad kvalitativ ansats är, hur studien planerades och genomfördes, hur processen gjordes. Urvalen beskrivs, var när och hur intervjuerna genomfördes, vad en intervju är, anteckningar och ljudinspelning under intervju, avgränsningar, andra metoders för och nackdelar, reliabilitet, validitet, generaliserbarhet, fördelar och begränsningar som undersökningen har och etisk hänsyn och avvägningar.

7.1 Kvalitativ ansats

Intervjuer på en förskola med flera avdelningar gjordes för att få pedagogernas åsikter, syfte och mål med samlagen. Det användes en kvalitativ ansats då intervjuer användes och ljudinspelning samt anteckningar med penna och papper.

I en kvalitativ ansats som Eriksson Barajas, Forsberg, & Wengström, (2013) skriver om strävas det efter att beskriva, förstå, förklara och tolka och förhållningssättet är förutsättningslöst, den som använder sig av en kvalitativ ansats strävar efter att möta situationerna som de stöter på som om den vore ny och man strävar efter en helhetsförståelse av det enskilda fallet man studerar. Inom den kvalitativa ansatsen betonas människans upplevelser av fenomenet i sammanhanget.

7.1.1 Intervju

Intervjufrågorna var förberedda och klara och samma frågor ställdes till alla pedagoger. Vi intervjuade en pedagog var eftersom att båda vill intervjuas och det kan vara jobbigt att intervjuas alla pedagoger själv. Den som inte intervjuade antecknade under intervjuens gång.

Enligt Eriksson Barajas, Forsberg, & Wengström (2013) görs intervjuer via samtal ansikte mot ansikte. Målet med intervju är att forskaren ska få höra vad den man intervjuas har för tankar och åsikter om det som forskare vill veta mer om. Intervjuerna kan antingen vara ämnes fokuserade eller fokuserande på en viss händelse. Intervjuaren ska uppmuntra den som intervjuas att ge uttryck för sina tankar, upplevelser och åsikter. Intervjuaren bör uppmärksamma de svar som behöver utvecklas och följas upp. Forskare vill få en detaljerad beskrivning av vad intervjupersonerna upplever och känner inför den forskningsfråga som ställs. Forskaren deltar i intervjun men intar även en lyssnande roll och försöker förstå det som sägs. Ämnes fokuserade intervjuer gjordes eftersom att intervjuerna handlade om ämnet samlagen.

Den som inte intervjuade antecknade det som den tyckte var det viktiga i svaren. På vilket sätt anteckningarna utfördes spelade ingen större roll utan det viktiga var innehållet.

Eriksson Zetterquist & Ahrne (2015) beskriver att den grundläggande tekniken till anteckningar är papper och penna och att denna metoden är väldigt bra att använda sig utav speciellt om man är två som skriver, dels för att då kan den ena ställa frågorna till personen

som den intervjuade samt att den andre kan koncentrera sig på att föra anteckningarna. Det som också blir en fördel med att föra anteckningar under intervjun som man inte kan få med under ljudinspelning är intervjuarens miner och gester som den gör under intervjuns gång. Wehner Godee (2010) beskriver att om man är två som ska intervjua kan det vara stressigt och ansträngande om båda två ska anteckna under intervjuns gång så det är bättre att bara en

antecknar. Det är när man renskriver sina anteckningar som det finns tid och möjlighet till att komma på sätt för att hitta förenklingar och att öva upp sig tills nästa gång man antecknar under en intervju.

Intervjuerna spelades in via våra mobiltelefoner för att vi enkelt skulle kunna gå tillbaka och lyssna medan transkriberingen skedde. Intervjuerna spelades in på båda våra mobiler ifall att ena mobilen krånglar, samt att då kan båda lyssna på inspelningarna. Eriksson Zetterquist & Ahrne (2015) beskriver att ljudinspelning är bra för att inte missa någon viktig information samt för att kunna gå tillbaka och lyssna på inspelningarna om vad pedagogen sa under intervjun. Fördelen med ljudinspelning blir även att när man går tillbaka och lyssnar då är det lättare att fånga de centrala delarna av konversationen. Detta bidrar till att man inte stör den som intervjuas genom att inte hinna föra anteckningar samtidigt som den personen pratar, då blir de bara att lyssna på ljudinspelning. Det är viktigt att tänka på innan ljudinspelningen startas att den personen som intervjuas är redo att bli inspelad. Detta tas hänsyn till och finns med på blanketten om samtycke. Wehner Godee (2010) skriver att när ljudinspelningar används under intervju är det viktigt att ha bra utrustning att spela in på. Att lyssna av och reflektera kring det inspelade materialet kräver en stor arbetsinsats och det är synd om inspelningsapparaten är i dåligt skick så att vissa delar inte går att tyda eller höra.

Som det står i planering och genomförande genomfördes alla intervjuerna på en dag. Intervjuerna genomfördes på specialpedagogens kontor på förskolan eftersom att där var det lugn och ro och ingen blev störd. Pedagogerna hade redan bestämt med varandra i vilken ordning de skulle bli intervjuade av oss, de avlöste varandra.

7.1.2 Urval

I undersökningen valdes att bara att intervju pedagogerna inte barnen detta för att kunna gå in på djupet med pedagogernas åsikter, detta valdes för att få fram hur pedagogerna arbetar i sin egna roll med barngruppen och dels pga. tidsbrist att intervju barnen eller observation av samling enligt de etiska principerna måste båda vårdnadshavaren ge sitt godkännande att deras barn får vara med och delta i undersökningen och det skulle ta för lång tid. På förskolan intervjuades pedagoger från sex avdelningar, varav tre förskollärare och tre barnskötare. Detta är för att vi vill få en variation av svar och erfarenheter eftersom att avdelningarna säkerligen planerar och genomför samlingarna på olika sätt.

När man som intervjuare ska tänka på sitt urval menar Eriksson Barajas, Forsberg, & Wengström (2013) att man kan utgå ifrån olika strategier och den strategin som valdes att utgå ifrån kallas ett kvalitativt urval. Det innebär att val av den personen eller personerna som ska ingå i intervjuerna alltså informanter i studie som består av pedagogerna på förskolan som delar den kunskap som strävas efter. Strategiskt urval handlar om att intervju individer som har genomgått en utbildning och är villig att dela sina erfarenheter och berätta om hur verksamheten kan utvecklas. Valet av att gå till endast en förskola gjordes av tidsbrist då det inte ansågs finnas tid att gå till flera olika förskolor. Detta skulle ta för lång tid då vi varit

tvungna att kontakta förskolecheferna och pedagogerna för att bestämma tid när intervjuerna skulle ske och samtycket skulle skrivas på. Intervjuerna hade kunnat ske på olika dagar på olika förskolor så det skulle bli rörigt.

7.1.3 Planering och genomförande

Vid diskussion om vilket ämne som intresserade oss båda gavs förslag och vi enades om ett område och det blev pedagogernas mål och syfte med samlingen. Designen planerades utifrån teorier och begrepp som vi ansåg skulle höra till uppsatsen. Under lektionen som handlade om litteratursökning sökte det efter tidigare forskning som skulle vara relevant till studien. Med hjälp av dem som höll i lektion fick vi veta hur och vad sökningen gick till. Olika sökmotorer visades och prövades för att få fram relevant forskning och artiklarna till uppsatsen valdes ut. Endast intervjuer valdes pga. tidsbrist då uppsatsen skulle vara klar på ca tio veckor. Det skulle inte finnas tid till att göra både intervjuer och observationer då båda vårdnadshavarna var tvungna att ge sitt medgivande till att vi observerade deras barn i verksamheten och det skulle ta för lång tid. En förskola med sex olika avdelningar valdes ut.

Först kontaktades förskolechefen via mejl med en förfråga om att få intervjua pedagogerna. Godkännande av detta skickades tillbaka. Ett informationsbrev skickades där det stod vad som skulle göras och de etiska principerna beskrivs. Förskolechefen kontaktade förskolan och valde ut en pedagog från varje avdelning som skulle intervjuas. På plats för intervjuerna lästes samtycket upp för pedagogerna, samtycket innehöll vad studien skulle handla om, deras rättigheter som medverkande och sedan fick de skriva på om de ville medverka. Alla intervjuer gjordes på en och samma dag. Tre pedagoger önskade att bli intervjuade på förmiddagen och tre på eftermiddagen. Transkriberingen skedde på plats med hänsyn till att dessa inte skulle hamna i andras händer eller höras av någon utomstående.

Den teoretiska utgångspunkten och begreppen valdes pga. relevans för studien och från tidigare kunskaper under utbildningens gång. Tillbaka i skolan letades det efter passande litteratur till analyserna och skrivandet flöt på utan vidare problem. Gemensamma beslut togs och med hjälp och stöttning av varandra under hela processens gång har skrivprocessen inte varit några problem. Samarbetet fungerade bra och kritiken vi gav till varandra uppfattades som lärandetillfälle istället för negativ kritik. Samarbete och gemensamma beslut har tagits under hela processens gång. Efter intervjuerna gick varje del av intervjufrågor igenom, dessa hade lagts upp i olika teman. Sedan jämfördes pedagogernas svar för att få ett generellt svar som bidrar till undersökningen. Vid bearbetningen av det insamlade material analyserades det insamlade material på plats eftersom att det värnas om att intervjuerna inte skulle höras av någon annan och materialet raderas efter användning. Efter att svaren sammanställdes hjälptes vi åt att finna relevant litteratur.

7.1.4 Övervägande, fördelar, svagheter

Om observationer hade valts hade vi fått se hur pedagogerna arbetar under samlingens gång och då hade intervjufrågorna både kunnat ses och höras för att se om de stämde överens. Hade enkäter skickats ut vore inte samtal öga mot öga med pedagogerna möjligt utan deras svar hade bara lästs av på papper och att ställa följdfrågor eller att hjälpa pedagogerna om de inte förstod frågorna hade missats. Att få en enkät till sig att svara på

lägger man inte lika mycket kraft och fokus på som en intervju enligt oss. Hade enkäter skickats ut kunde pedagogerna ha svarat på dessa när det passar dem och de hade kunnat förbereda sig på ett annat sätt än vad de kunde göra under intervjuerna. Om videoinspelning av samlingen skett hade vi fått med allt som hände runt omkring och samlingens fokus hade förlorats. Ansiktsuttryck och störande moment i bakgrunden hade

kommit med och pedagogerna kanske kände sig obekväma och iakttagna och detta hade kunnat göra att samlingen inte blivit så som den brukar vara.

Fördelarna med undersökningen är att vi som blivande pedagoger lärt oss mycket av denna undersökningen. Hur samlingen kan se ut på förskolan och vi och alla andra läsare kan få inspiration och ideer om hur en samling kan planeras, genomföras och bearbetas.

Svagheter i undersökningen kan vara att bara en och samma förskola valdes eftersom att pedagogerna jobbar på samma förskola. Hade vi valt att intervjua pedagoger på olika förskolor så hade det kunnat ge ett bredare utbud av olika svar. Men frågan är om det hade funnits tid till detta pga. tidsbrist och att analysera intervjuerna tar lång tid och är krävande

7.1.5 Reliabilitet, validitet, generaliserbarhet

Sex pedagoger intervjuades för att få ett brett urval av svar på intervjufrågorna och då finns det tillräckligt mycket material för att sammanfatta och få ut ett bra forskningsmaterial.

Roos (2014) skriver att reliabilitet handlar om trovärdigheten och pålitlighet när insamling av data sker i en etnografisk studie och att det finns en tillräcklig mängd för att kunna dra slutsatser av det.

Intervjufrågor som användes gav pedagogerna möjlighet att ge sina åsikter och formuleringar av frågorna. Frågorna innehöll inga svar som gav ja och nej för det skulle inte ge så mycket utan vi ville ha beskrivande svar på frågorna som får vårt syfte med studien att bli meningsfullt. Roos (2014) skriver att validitet handlar om giltighet och meningsfullhet i tex frågorna som ställs i en intervju. Frågorna ska vara bra utformade så att studiens syfte får en meningsfullhet. Validitet är att använda en lämplig metod, lämpliga frågor och ord.

Intervjuer med ett fåtal personer användes till studie och det är deras svar och åsikter som blir det generella i studien, inte alla pedagogers generella svar utan de som intervjuades. Ahrne & Svensson (2015) skriver att generaliserbarhet kan hänga samman med möjligheterna till att generalisera. Resultatet av studien ska gå att överföra på andra personer eller miljöer som liknar dem man studerat i sitt projekt. Ett sätt att visa på generaliserbarhet av sitt resultat är att jämföra sin egen studie med andra liknande studier. Generaliserbarhet handlar om att försöka relatera studien till ett mer allmänt begrepp.

7.1.6 Etisk hänsyn och avvägningar

När intervju görs är det viktigt att tänka på att intervjufrågorna inte får vara för personliga utan det ska handla om verksamheten inte om pedagogerna. Innan intervjuerna skedde informerades pedagogerna om varför de intervjuades och vad dessa skulle användas till, alltså examensarbetet. Pedagogerna är såklart anonyma i examensarbete, de kan avsäga sitt deltagande när som helst. Pedagogerna fick skriva på ett samtycke till att delta i vår undersökning. Citat användes från intervjuerna med pedagogerna i uppsats men med

avidentifierade namn. Detta gjordes för att få uppsatsens mer levande och spännande att läsa samt av respekt och av etisk hänsyn och detta skriver Bjorndal (2012) om att när intervjuer görs ska respekt visas för de som intervjuas. Man som pedagog kan hamna i situationer där man måste väga olika etiska och moraliska dilemman emot varandra. I vissa fall kan tex att ta hänsyn till en person innebära lidande för en annan person. Att ta etisk hänsyn är att ta respekt för den enskildes integritet, dvs dess tankar, känslor. Löfdahl (2014) skriver att det

inte är tillåtet att skriva ut namn på barn och personal eller förskola i sin forskning. När man som student ska forska på en förskola måste förskolechefen först informeras och ge sitt godkännande om att forskning får ske.

Ett samtycke från båda vårdnadshavare måste lämnas för att intervjuer eller observationer med deras barn ska ske. Pedagogerna ska ge sitt samtycke till intervju med dem. Det är viktigt att skriva en kort bakgrund om vad avsikten för undersökningen är och hur den ska gå till samt att informationen och svaren kommer att behandlas så att inte obehöriga kan ta del av den. Hur resultatet kommer att redovisas samt hur personernas identiteter behandlas ska även finnas med, sist men inte minst ska det vara tydligt att det är frivilligt att vara med samt att deltagarna när som helst har rätt att avbryta. När forskaren presenterat sina resultat och avhandlingen är klar får inte anteckningar från intervjuer, videoinspelningar sparas.

8 Resultat

Fokus i denna uppsats har varit att undersöka vad pedagogerna anser att målet med samlingen är, hur pedagogerna anser att samlingen bidrar till barnens meningsfulla lärande, samt hur involverade barnen är i att planera samlingen enligt pedagogerna. Undersökningen är utförd genom att granska pedagogernas olika uppfattningar och för att fylla likheter och skillnader i svar. Därefter påbörjas en analys för att hitta gemensamma begrepp som vi sedan kunde analysera och jämföra. Vi presenterar vårt resultat utefter begreppen språkutveckling, turtagning och respekt, temaarbete, matematik, estetiska uttrycksformer, barns lärande, samt hur samlingen går till eftersom att det vara dessa begrepp som pedagogerna använde sig av och beskrev. I resultatredovisning analyseras barnskötarens och förskollärares svar som pedagogernas svar pga. att vi inte vill att läsarna av denna uppsats ska kunna koppla de intervjuade pedagogerna till uppsatsen pga. etiska skäl.

8.1 Syftet och mål med samlingen enligt pedagogerna

De intervjuade pedagogernas syfte och mål med samlingen är barnens språkutveckling, vänta på sin tur och respekt.

8.1.1 Språkutveckling

I förskolan ska vi lära barnen det talade och skriftliga språket, samt ta vara på barnens egna modersmål. Att kommunicera i alla situationer är viktigt för barnens språkutveckling för att barnen ska kunna göra sig förstådda och kommunicera.

Under intervjuerna var det främst barnens språkutveckling som pedagogerna var fokuserade på under samlingen och i temaarbetet.

Pedagog 4 berättar att "vi läser böcker varje dag för barnen och barnen får dramatisera sagans innehåll".

Citatet ovan visar att språk kan användas på olika sätt, tex via bokläsning eller dramatisering genom att pedagogerna läser boken för barnen och ger dem möjligheter att få leva sig in i sagans värld för att de ska få en roligare upplevelse. Att använda sig av böcker är ett bra läromedel där pedagogerna får in språket från både svenskan samt barnens modersmål då det finns böcker på alla språk.

8.1.1.1 Turtagning och respekt

Det är viktigt att barnen lär sig att vänta på sin tur. Detta kan göras via lekar som tex att kasta boll till varandra, att träna på att stå i kö och inte gå före kompiserna, att vänta på sin tur när man får frukt, vänta på sin tur när man ska prata. Genom att barnen lär sig turtagning och tränar på detta så respekterar de varandra. På förskolan är det viktigt att lära barnen turtagning dels för att turtagning går hand i hand med respekt mot varandra. Man lär barnen att vänta på

sin tur med att få prata, lyssna på kompisen och pedagogerna vilket gäller sedan barnen när de kommer upp i skolåren.

Pedagog 3 berättar att:

Under samlingar arbeta vi mycket med att lära barnen turtagning, att vänta på sin tur innan man får prata och att lyssna på varandra och visa respekt mot varandra.

Som citatet visar är turtagning och respekt viktiga delar som pedagogerna tränar barnen på under samlingen. Genom att både pedagoger och barn hjälps åt bidrar de till att respekten mot varandra skapas. Att lära barnen att be om ursäkt till kompiserna om något har hänt, men även att pedagogen ska kunna be om ursäkt till barnen skapar en god relation tillsammans.

Pedagog 1 säger att:

Det är inget måste för barnen att vara med under hela samlingens gång, går något barn ifrån så respekterar vi det och låter barnet vara.

Citatet visar att pedagogerna respekterar barnens åsikter och viljor, om barnen går ifrån samlingen så gör det ingenting och då försöker de se till att det finns en annan pedagog närvarande för just de barnen som väljer att gå ifrån samlingen. Kanske det är så att barnet går från samlingen för att det inte finner det meningsfullt.

8.2 Hur anser pedagogerna att samlingen bidrar till barnens meningsfulla lärande

8.2.2 Temaarbete

Under ett temaarbete har pedagogerna planerat ett innehåll med fokus på barnens lärande. Innehållet i temat kan vara precis vad som helst, någonting som barnen visat intresse för, någonting som pedagogerna vill lära barnen om. Eller ett gemensamt ämne som barn och pedagoger har kommit fram till. Temaarbetet kan sträcka sig över en hel termin eller under några veckor. Arbetssättet i temat kan vara gestaltande, skapande, fantasifullt, med målet att det ska bidra till barnens lustfyllda lärande.

Utifrån intervjuerna framkom att alla på förskolan arbetar med olika temaarbete i samlingen på förskolan. De arbetar med årstider, bokstäver och färger. Hela arbetslaget är med och bestämmer innehåll på temat utefter vilken kunskap och vilket lärande de vill ge till barnen. Men samlingen bygger även på drama, sång, rörelser och motorik för att barnen skall utvecklas.

Pedagog 1 säger att:

När vi har bokstäver som teman så har vi en artefakt som är en handdocka, en liten elefant då går pedagogen in med handdockan och börjar prata kring den bokstaven som de fokuserar på t.ex. P, pizzan för just nu är barnen intresserade av det.

Pedagog 2 säger att:

När vi har tema kroppen då sjunger vi ofta sånger med kroppsdelar och när man sjunger så förstärker man ordet händernas betydelse genom att klappa händerna.

Som citaten visar planerar pedagogerna temaarbeten efter barnens intresse då de använder sig av olika material och de använder sin kunskapssyn och med målet vad de vill att barnen ska lära sig. Att använda sin kropp gör att sångens innehåll förstärks och blir tydligare för barnen.

8.2.2.2 Matematik

Matematik kan vara allt från att räkna hur många fingrar man har på en hand till att lokalisera sig i ett rum, färger och former samt tid och plats. Det finns mycket som vi ser och gör som vi inte tror är matematik tex när man ställer sig i kö för att gå på bussen. Siffror finns i vår omgivning som vi inte tänker på, tex klockan. Att räkna barnen på samlingen har med siffror och matematik att göra. För att barnen ska förstå vad matematik innebär så är det viktigt att vara så konkret som möjligt genom att börja räkna tillsammans med barnen för att de ska få en förståelse för siffrornas betydelse, och sedan visa olika objekt i olika antal för barnen ska kunna se att siffran har en betydelse i ett visst sammanhang. Barnen får vara med och räkna hur många som är på förskolan just den dagen, detta bidrar till att barnen tycker att de är roligt att lära sig och förståelsen för matematik får en annan betydelse.

Pedagog 1 sa:

Vi arbetar mycket med matematik under samlingens gång där vi räknar med barnen hur många som är här idag. Under temaarbeten så arbetar vi även med matematiken om olika färger och former.

Citatet ovan visar på att matematik kan användas på olika sätt, tex då pedagogerna och barnen räknar vilka barn som är närvarande, färg och form hör även till ämnet matematik.

Pedagogerna använder sig även mycket utav matematiken under temaarbeten.

8.2.2.2.2 Estetiska uttrycksformer

Att använda sig utav estetiska uttrycksformer på förskolan är ett väldigt bra och lärorikt verktyg som pedagogerna kan använda på flera olika sätt. Estetiska uttrycksformer är att dramatisera, dansa, sjunga och använda sig utav olika bildmaterial på förskolan.

När pedagogerna dramatiserar med barnen får de möjligheten att uttrycka olika känslor samt att man kan skapa olika berättelser med hjälp utav sagan.

När pedagogerna dansar tillsammans med barnen så övar de på grovmotoriken med deras kroppsrörelser och det skapas en rolig stund tillsammans. Under samlingen på förskolan är det ett perfekt tillfälle till att sjunga tillsammans där alla sitter tillsammans och gemenskapen finns där. När pedagogerna har bild tillsammans med barnen är det ett perfekt tillfälle att använda sig utav det temat man arbetar med och skapa något utefter det.

Pedagog 4 säger att "under samlingen sjunger vi, dramatiserar och dansar med barnen".

Citatet ovan visar på att pedagogerna använder sig utav olika estetiska uttrycksformer på förskolan med barnen för barns skapande och lärande. Alla barn lär sig på olika sätt så därför sjunger, dansar och dramatiserar pedagogerna med barnen, detta skapar ett meningsfullt lärande för barnen.

8.2.2.2.2 Barns lärande

Barns lärande på förskolan handlar om vad pedagogerna vill uppnå för att barnen ska lära sig. Vilket förhållningssätt pedagogerna har spelar stor roll för barnens lärande och vilken atmosfär det finns på förskolan spelar en stor roll för barnens lärande samt att se varje barns utveckling utefter barnens egna förutsättningar.

Pedagog 5 säger att:

Under samlingens gång har vi antingen bestämt innehållet utefter vad vi vill att barnen ska lära sig, ibland har vi samlingen utefter vad barnen är intresserade av just nu.

Citatet ovan visar på att pedagogerna bestämmer vad de vill att barnen ska lära sig, men ibland är samlingen utefter barnens intressen, för att vissa gånger har pedagogerna ett förutbestämt mål med samlingen om vad barnen ska lära sig och andra gånger får barnens intresse styra deras lärande.

8.3 Hur involverade är barnen i att planera samlingen enligt pedagogerna?

8.3.3 Hur samlingen går till

En samling kan vara att barn och pedagoger sjunger sånger, de dansar, dramatiserar eller sitter i en ring och då räknas alla barnen, vilken dag det är pratas det om, dagens och veckans planering går pedagoger och barn igenom, vad barnen har gjort under helgen hemma berättas det om.

De intervjuade pedagogerna berättade att det händer att barnen tar initiativ till att ha en sångsamling och ibland är samlingens innehåll förutbestämd utefter olika teman.

Pedagog 2 säger att "Under samlingen låter vi barnen ta eget initiativ och välja sångkort av de korten vi visar barnen".

Som citatet visar beskriver pedagogerna att under samlingen så låter de barnen vara delaktiga genom att de får välja sångkort men de får endast välja bland sång korten som pedagogerna har valt.

9 Analys av resultaten

I detta avsnitt analyseras resultaten genom att knyta an till undersökning frågorna med stöd av våra centrala begrepp samt att koppla in litteraturen.

9.1 Vad är pedagogernas mål med samlingen

Vi har valt att koppla vårt centrala begrepp atmosfär till pedagogernas mål med samling eftersom att med atmosfär menar vi vilket förhållningssätt pedagogerna har och hur pedagogerna arbetar med barnen under samlingens gång som Johansson (2011) skriver att den atmosfär som skapas och kommuniceras i verksamheten är viktig. I en samspelande atmosfär är lyhörddhet för barnen viktigt. Pedagogerna uttrycker en undrande, nyfiken attityd till det barnet gör och intresserar sig för. En strävan efter ett ömsesidigt möte är karakteristiskt i en samspelande atmosfär. Utmärkande är ett stort engagemang i barnens värld. Pedagogerna arbetar med att vara nära, möta och förstå barnens intressen. I en kontrollerande atmosfär som Johansson (2011) beskriver försöker pedagogerna ta kontrollen över barngruppen som de förlorat och maktkamper med konflikter, oro och negativ stämning är vanligt. I den instabila atmosfären som även Johansson (2011) skriver att en instabil atmosfär karaktäriseras av att pedagogerna växlar förhållningssätt till barnen. Ena stunden uttrycks värme och närhet och andra stunden kan pedagogen vara distanserad och tillrättavisande mot barnen. Instabiliteten kan även visa sig i att pedagoger i samma arbetslag visar variationer i närhet och avstånd mellan pedagoger och barn.

Vissa av pedagogerna i intervjuerna klargör att deras mål med samlingen är språkutveckling och detta överensstämmer med vad Gjems (2010) skriver om att språket är människans centrala redskap för att lära. Barn skaffar sig förståelse av omvärlden, sig själv genom aktiviteter med andra. Barn som deltar i aktiviteter med andra utvecklar sina kognitiva kompetenser som innefattar interaktion mellan ansikte och ansikte i samtal, samarbetslärande och deltagande i gemensamma aktiviteter. På så sätt äger lärande och utveckling rum när yngre och äldre generationer samspekar och lär av varandra. Även skolverket (2016) skriver att förskolan skall stimulera barns språkutveckling och att pedagogerna ska uppmuntra och få barnen att intressera sig för att kommunicera på olika sätt. Lärande, barnens identitetsutveckling och språket hänger samman och detta ska bidra till barnens utveckling, även de barnen som har ett annat modersmål än svenska ska få möjligheten att utvecklas i både svenska och sitt modersmål. Johansson (2011) skriver att samlingen är ett bra tillfälle för språkövning och kommunikation. Att använda sig utav olika metoder och redskap är viktigt under samlingens gång. Ett redskap som ofta används under samlingen är sångpåsar som innehåller olika föremål såsom figurer, djur och som ofta är knutna till temaarbeten eller olika sagor. Dessa sångpåsar använder pedagogerna med barnen när de vill förtydliggöra innebörden av ett begrepp i t.ex. en sång om lille katt då visar pedagogerna barnen en katt, med detta blir språket mer tydligt för barnen och på så sätt upprepar barnen det föremålet dom ser och utvecklar sina språkfärdigheter. För att väcka barnens intresse läser pedagogerna böcker och sagor för barnen och efter sagan så ställer pedagogen frågor till barnen om hur djuren låter eller vad bilden föreställer som barnen såg i sagan.

Något som också framkommer under intervjuerna var att vänta på sin tur och respekt. Detta var även pedagogernas mål med samlingen. Detta kopplar vi till UNICEF (2009) som fastställer att när pedagogerna arbetar med turtagning är det viktigt att varje barn får uppleva sitt eget värde och få sina rättigheter tillgodosedda på förskolan för det har barnen rätt till. När pedagogerna arbetar med turtagning får de även ett utvecklande inom språket och

kommunikationen med andra barn och pedagoger. Även skolverket (2016) skriver att lika viktigt som turtagning är även delaktighet som går in i varandra på förskolan. Det är viktigt att pedagogerna bekräftar barnen, alla barn skall bli sedda. Pedagogerna stärker barnen och barngruppen och alla barnen skall få komma till tals om de vill. Men begreppet respekt kan även beskrivas som Karlsson (2014) skriver att barnen visar respekt och agerar tillsammans för att följa de regler som ingår i aktiviteterna. Barnen tar stöd av gemenskapen för att göra det som förväntas av dem. För att barnen ska kunna ta ansvar är det viktigt att de får veta vilken slags medverkan som krävs. Samlingen är en aktivitet som kräver och bekräftar barnens medverkan. Samlingen är pedagogstyrd samtidigt som barnens relationer till varandra är viktiga för att samlingen och dess innehåll ska utvecklas. Barnen ska veta vilka regler som finns om de ska ingå i samlingen men de kan välja att avstå. Samlingen har en bestämd form där alla ska sitta tillsammans, visa respekt och gemenskap och följa de regler som ingår i samlingen som aktivitet. Under samlingens gång vill barnen gärna tala om sina erfarenheter. Barnen positionerar sig under samlingen på olika sätt till de uppgifter som ska genomföras. När något av barnen finner ett intressant samtalsämne att prata om skulle de vilja framföra sin talan omedelbart även om det inte är just det barnens tur att prata, att ha en turordning är viktigt för att alla barnen ska få möjlighet att prata, göra sig sedda och hörda. Pedagogerna ska fördela ordet och barnen ska visa respekt för det så att alla barn känner sig respekterade. Även Olofsson (2010) skriver att pedagogernas mål är att alla barn ska vara med men de respekterar barns val att inte delta. Samlingen ska vara en frivillig aktivitet men hänsyn till den som håller i samlingen ska visas och till de som deltar. Att ha samtal som fokus på samlingen kan vara svårt då det är många barn som deltar och vill prata samtidigt. En aktivitet med färre deltagare ger bättre möjligheter till samtal.

Vi har valt att jämföra de intervjuade pedagogernas svar med mer forskning. Vi har jämfört med tidigare forskning om socialt lärande och det visar att målen med samlingen kan variera det kan vara att antingen orientera sig över vad som ska hända under dagen, eller vilka barn som är närvarande/frånvarande just den dagen. Aktiviteter som kan ingå i samlingen är att hälsa på varandra, ta närvaro, prata om vädret, månader eller ha sångstund.

9.1.1 Hur bidrar samlingen enligt pedagogerna till barnens meningsfulla lärande

Vi har valt att koppla ett av våra andra centrala begrepp som är kunskapssyn till denna undersökningsfråga för att det som vi har fått fram i vår studie är hur enligt pedagogerna samlingen bidrar till barnens meningsfulla lärande. Detta kopplar vi till pedagogernas kunskapssyn och hur den bidrar till barnens meningsfulla lärande genom att de planerar meningsfulla samlingar för barnen. Temaarbeten, matematik, estetiska uttrycksformer är begrepp som framkom under intervjuerna med pedagogerna och vi har valt att tolka dessa begrepp som att detta bidrar till barnens lärande.

När pedagogerna arbetar med temaarbete med barnen skriver Samuelsson, P & Sheridan, S. (2016) att det gäller att avgränsa och lyfta fram något för att detta ska synliggöras. Det är

viktigt för pedagogerna att tänka att temaarbetet måste genom spegla hela verksamhetens delar och att den inte ska avgränsas till en bestämd dag, plats eller tid. När pedagogerna planerar tema arbetets innehåll så bör de tänka på att det skall utgå ifrån leken, skapande, i vardagliga och funktionella sammanhang. Ett tematiskt arbete ska utveckla barns lärande och utveckling och ta stöd från alla delar av läroplanen. För att ett temaarbete ska utgå som en helhet för barns utveckling har pedagogen i uppdrag att veta vad syftet med temat är, vad vill

pedagogerna lära barnen och hur ska de få fram den kunskapen hos barnen. Pedagogerna ska tänka på innehållet och kunskapen i temat för att kunna leda barnens lärande i den riktning som är planerat.

Det finns enligt Samuelsson, P & Sheridan, S. (2016) kompetenser som en pedagog bör ha med sig när de arbetar på ett tematiskt arbetssätt, indelad i fyra olika kompetenser.

1. Allmän kompetens som handlar om att pedagogen bör ha förmåga att kunna kommunicera med barnen, vara lyhörd, glad och positiv för att kunna få barnen att känna sig trygga och bekväma.
2. Allmän pedagogisk kompetens handlar om att pedagogen har med sig den kunskapen som krävs för just det temat för att kunna förmedla detta till barnen så att de lär sig.
3. Ämneskompetens handlar om att pedagogen har med sig lärorik kunskap för att kunna förmedla innehållet i det man vill att barnen skall lära sig.
4. Metodisk kompetens som handlar om att pedagogen tar sig an och visar intresse för att ta reda på hur barnen tänker kring det som skall behandlas av innehållet i temat.

Vissa pedagoger menar att matematik bidrar till barnens lärande och detta skriver Emanuelsson (2006) om att genom att pedagogerna är kunniga inom matematik kan de utmana barnen och låta barnen få måla de geometriska formerna som de sett, då får pedagogerna in antal och färger med hjälp av geometriska former, för det är genom handling, ord och med hjälp av olika symboler och bilder som barnen utvecklar och kan uttrycka sitt matematikkunnande.

Även estetiska uttrycksformer bidrar till barnens meningsfulla lärande enligt de intervjuade pedagogerna och Skolverket (2016) skriver att barnen ska få skapa och kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer såsom bild, musik, drama, dans, rörelse, detta främjar barns lärande och utveckling. Barnen ska få utveckla sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och upplevelser via bild, rörelse, sång, musik, dans och drama. Olofsson (2010) skriver att när det är dramatiseringar under samlingen dras även de blyga barnen med genom att agera i grupp känns tryggare än att agera själv. Barnen får delta genom att komma med förslag på vilka sånger det ska sjungas. När pedagogerna sjunger tillsammans med barnen är det roligt men att samtidigt göra rörelser är ännu roligare. Det verkar finnas en lockelse hos barn att imitera andra och göra som de andra i gruppen. Att vara med i gemenskap och känna tillhörighet i en grupp skapar glädje. Delaktighet i samlingen kan vara att aktivt medverka i en sång, göra rörelser tillsammans och ta roller och hitta på själv utefter sångernas innehåll. Att agera inför andra, att få applåder samt att det är en glad och lättsam stämning med skratt och glädje får barnen att växa och känna sig bekräftade. Alla sånger, ramsor och lekar med ett berättande tema kan dramatiseras och detta är någonting som barnen brukar tycka om.

Något som också framkommer i studien var barns lärande och Johansson (2011) skriver att allt lärande startar i en social aktivitet i en social miljö somt.ex. på förskolan då den är i ständig rörelse för barnen. Allt lärandet sker i sociala samspel. Människan lär sig att anpassa sig i olika omgivnings situationer och lärandet struktureras i den form av de olika processer som äger rum i relation till de olika sociala arenorna. Sheridan, Pramling Samuelsson, & Johansson (2012) skriver att små barn går in kroppsligt i dialog med varandra. För att pedagogerna ska kunna kliva in i barnens livsvärldar behöver pedagogerna intressera sig för barnen och närma sig barnens perspektiv. Pedagogerna ska ta tillvara på barnens kompetenser där engagemang, emotionell närvaro och öppenhet, och en grundläggande respekt för barnen.

Läroplanen vilar på en sociokulturell teori som innebär att barn lär via att kommunicera och

samspele med andra. Barns lärande sker med hela kroppen, dvs genom deras kognitiva, sociala och emotionella lärande och utveckling kan inte skiljas från varandra.

Vi har valt att jämföra de intervjuade pedagogernas svar med mer forskning. Vi har jämfört med tidigare forskning om socialt lärande och det visar att barn lär och utvecklas i sociala interaktion med andra. Muntligt språk behövs för att engagera barn i samtal. Meningsfulla samtal skapas när pedagogen engagerar sig och ställer frågor till barnen och kommer med kommentarer samt ställer "varför" frågor till barnen för att uppmuntra till vidare konversation och tänkande hos barnen. För att pedagogerna ska lyckas att få ett meningsfullt samtal med barnen bör pedagogen sitta ner med barnen och engagera sig i samtalen som pågår. Samlingen ses som viktig i förskolan för barns lärande. Pedagogerna finner det svårt att hitta en gräns mellan att styra och ge barnen yttrandefrihet. De olika sätten att skapa utrymme för barns handling, skapa möjligheter till dialog med barn, stödja samspel mellan barn, planera aktiviteter med barns intressen i åtanke.

9.1.2 Hur involverade är barnen i att planera samlingen

Vi har valt att koppla vårt sista centrala begrepp som är barns delaktighet till hur involverade är barnen i att planera samlingen. Barns delaktighet framkom endast genom att barnen får vara med och välja sångkort, men endast inom de sångkort som pedagogerna redan i förväg valt. Barnen tar initiativ till att ha en sångsamling.

Barns delaktighet i att planera samlingen kan se ut på olika sätt men Skolverket (2016) skriver att barnen ska få ha delaktighet och inflytande över i vilka tillfällen i verksamheten som de finner intressanta, meningsfulla och roliga. Olofsson (2010) skriver att pedagogerna ska ta hänsyn till barnens ålder och utveckling när de planera en meningsfull samling för barnen. Samlingen bör vara lagom lång så att barnen orkar visa sin koncentration och att det blir en positiv upplevelse. Pedagogen bör vara tydlig och ha ett medvetet ledarskap för barns delaktighet på deras egna villkor. En tydlig och bra ledare ska vara lyhörd för barnens reaktioner och låta dessa styra samlingens upplägg. Olofsson (2010) skriver även att när barn får vara med och hålla i samlingen tränar det sig på ledarskap och det är värdefullt för barnets växande. När pedagogerna betraktar barnen som kompetenta ser de barnen som intressanta personer som är värda att lyssna på, det innebär lyhördhet för barnens reaktioner och att pedagogerna är villiga att ändra sin egen planering utefter barnens önskemål.

Vi har valt att jämföra de intervjuade pedagogernas svar med ytterligare forskning. Vi har jämfört med tidigare forskning om pedagogstyrning och det visar att barns deltagande är betingat av både egen vilja och att delta genom att ta initiativ och av pedagogens sätt att erbjuda barnen möjlighet att delta. Pedagogen erbjuder barnen individuella och kollektiva möjligheter att delta i beslutsfattande. De uppmuntrar barnen att göra egna val. Pedagogernas avsikter är att komma nära barnens perspektiv genom att lyssna noga och genom att vara känslig för barnens olika intentioner och uttryck. Barnen som ingår i studien får ta del av sina egna val och de får ta egna initiativ till hur de vill att samlingen ska se ut på förskolan. Barnen

får uttrycka sina åsikter och ideer. Det visar sig att barnens inflytande varierar och att pedagogens roll att ta kontroll över samlingen minskas. Pedagogerna behöver inte nödvändigtvis ha kontroll över samlingen för att bidra till barns inflytande. När barnens initiativ till kommunikation i samlingen inte tas tillvara på blir det en envägskommunikation och samtalen blir fåordiga. När barnen tar initiativ till samtal i samlingen om saker som intresserar barnen, som de associerar till, besvaras dessa oftast inte av pedagogerna.

10 Didaktiska val och framtida forskning

Några förslag kring vidareutveckling av studie kan vara observation av samlingen för att jämföra intervjuerna med observationerna. För att fortsätta forskningen anser vi att det hade varit intressant att få intervjua barnen för att få reda på deras åsikter om samlingen. Genom att intervjua barnen kunde vi fått reda på vad barnen själva tycker skulle vara roligt att få göra på samlingen och samtidigt få deras tankar kring vad de inte gillar att göra på samlingen. På så sätt får vi barnen att vara mer delaktiga på samlingen och vi skapar en "vi känsla" som Rubinstein Reich (1996) skriver att genom "vi" känslan skapas tillhörighet för alla att tillsammans känna känslan av en grupp.

Ett annat förslag är att se över hur pedagogerna kan skapa samlingen på ett annorlunda sätt, varför ska pedagogerna alltid använda sig utav den traditionella samlingen med närvaro, almanacka m. m. Det blir viktigt för pedagogen att fundera och stanna till och tänka vad kan vi göra annorlunda på samlingen för att skapa något nytt för barnen som intresserar hela barngruppen och inte bidrar till att barn går ifrån samlingen. Svensson (2015) skriver att när man iakttar ett teoretiskt perspektiv så sätter man ramarna för vad man ska studera samt hur perspektivet ska studeras. Detta kommer förhoppningsvis få oss att förstå inför vår kommande forskolläraryrke att det finns ett praktiskt värde för hur man planerar arbetet och vad målen med samlingen är och samtidigt kunna kombinera sitt arbete med en teoretisk utgångspunkt.

Eriksson Barajas et al. (2013) beskriver att beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund skall finnas i vår utbildning i Sverige. Det är viktigt att pedagogerna har ett systematiskt tänk och att de ser över vad tidigare forskning och vetenskap har kommit fram för att få en ny och säkrare kunskap inom ens område. Detta blir viktigt för vår kommande yrkesroll för att vi måste kunna kombinera erfarenhet med vetenskapliga teorier. Detta bidrar till att vi utvecklas i vår egna roll samt att kunna utveckla barnens kompetenser och göra det så lärorikt för barnen som möjligt.

När vi vikarierat och varit ute på VFU på olika förskolor märks det att samlingarna oftast är som från 1970-talet alltså den traditionella samlingen. Den traditionella samlingen består av att alla barn och pedagoger deltar och närvaro, almanacka, väder pratas det om. Barnen ska kunna sitta stilla och lyssna, de ska visa respekt och träna sig på turtagning. Det är konstigt att de flesta samlingar fortfarande är så, detta är väldigt gammaldags och forskningen och pedagogernas arbetssätt ska ju gå framåt men har den stannat helt?

Vi hoppas att med denna uppsats kan ge de yrkesverksamma och de kommande pedagogerna en inblick i hur samlingen såg ut förr och hur den skulle kunna vara nu. Vi vill ge er ideer och tips som vi hoppas är värdefulla för er alla. Vår uppsats har fått oss att få upp ögonen för vad som ingår i de samlingar vi sett. Planerar pedagogerna samlingarna efter det som alltid har varit eller tar de hänsyn till ny forskning och barnens livsvärldar?

11 Slutdiskussion och slutsatser

Syftet med vår empiriska undersökning var att ta reda på pedagogers olika uppfattningar om samlingen. Vi har kommit fram till att pedagogernas syfte och mål med samlingen är barnens språkutveckling, vänta på sin tur och respekt. Temaarbeten, matematik, estetiska uttrycksformer är pedagogernas kunskapssyn på hur detta kan bidra till barnens meningsfulla lärande. Barns delaktighet framkom endast genom att barnen får vara med och välja sångkort, men endast inom de sångkort som pedagogerna redan i förväg valt. Barnen tar ibland initiativ till att ha en sångsamling.

Vi anser att pedagogerna har en samspelande och kontrollerande atmosfär. Pedagogerna planerar temaarbetena efter barnens intresse eller vad pedagogerna tycker att barnen ska lära sig, pedagogerna är lyhörda för barnens tankar och åsikter och detta kopplar vi till Johansson (2011) samspelande atmosfär eftersom att pedagogerna visar en strävan att delta och möta barnens livsvärldar. När barnen får välja sånger under samlingen får de endast välja av de sångerna pedagogerna valt. Pedagogerna planerar temaarbetena för barnens bästa men närvaron i barnens livsvärldar saknas och detta kan vara hindrande för barnens upplevelser och utforskande och detta skriver Johansson (2011) att det är typiskt i en kontrollerande atmosfär.

I förskolan är alla aktiviteter planerade utefter barnens lärande men har pedagogerna frågat vad barnen vill lära sig under samlingens gång, vore samlingen mer meningsfull för barnen då och dess lärande? Barnen får inte vara med och planera samlingen innehåll, de får inte vara medbestämmande under samlingens gång. Samlingens innehåll är oftast förutbestämt av pedagogerna för barnens bästa men skulle samlingen bli roligare och mer meningsfull för barnen om de fick planera och genomföra den så som de anser är det "bästa sättet. Barnen får vara med att välja sångkort när det ska sjungas men bara enligt de sångkort som pedagogerna valt ut. Hur skulle sångstunden bidra till barnens lärande om pedagogerna hade sånger som barnen gillar och vill ha med? Detta är kanske någonting att forska vidare om.

12 Referenslista

Ahrne, G, Svensson, P. (2015). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. In A. Ahrne, G., Ahrne, G. & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. (2., [utök. och aktualiserade] uppl.) (s. 17-31). Stockholm: Liber.

Björmdal, C.R.P. (2012). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. (Andra upplagan). Stockholm: Liber.

Bustamante, A. S., Hindman, A. H., Champagne, C. R., & Wasik, B. A. (2018). Circle Time Revisited: How Do Preschool Classrooms Use This Part of the Day? *Elementary School Journal*, 118(4), 610-631. doi:10.1086/697473

Chen, J. J., & de Groot Kim, S. (2014). The quality of teachers' interactive conversations with preschool children from low-income families during small-group and large-group activities. *Early Years: Journal of International Research & Development*, 34(3), 271-288. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/09575146.2014.912203>

Dolk, K. (2013). *Bångstyriga barn: makt, normer och delaktighet i förskolan*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet, 2013. Stockholm.

Ekström, K. (2007). *Förskolans pedagogiska praktik [Elektronisk resurs]: Ett verksamhetsperspektiv*. Diss. Umeå: Umeå universitet, 2007. Umeå.

Emilson, A. (2007). *YOUNG CHILDREN'S INFLUENCE IN PRESCHOOL*. *International Journal of Early Childhood*, 39(1), 11-38.

Emilson, A., & Johansson, E. (2013). Participation and gender in circle-time situations in preschool. *International Journal of Early Years Education*, 21(I), 56-69. doi:10.1080/09669760.2013.771323

Eriksson Barajas, K., Forsberg, C., & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap. Vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. Stockholm: Natur & Kultur. (212 s.)

Eriksson Zetterquist, U. & Ahrne, G. (2011). Intervjuer. I G. Ahrne & P. Svensson (red). *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 34-54). Stockholm: Liber.

Gjems, L. (2011). *Barn samtalar sig till kunskap*. (I. uppl.) Lund: Studentlitteratur AB

Hellman, A. (2010). *Kan Batman vara rosa? [Elektronisk resurs] förhandlingar om pojkighet och normalitet på enförskola*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2010. Göteborg.

Johansson, E. (2011). Möten för lärande: pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan. (2., rev. uppl.) Stockholm: Skolverket.

Karlsson, R. (2014). Demokrati i förskolan: fokus på barns samspel. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Löfdahl, A. (2014). God forskningssed-regelverk och etiska förhållningssätt. In A. Löfdahl, A. Hjalmarsson, M. Franzen, K. (Red). Förskollärarens metod och vetenskapsteori. (1. uppl.) (s.32-43). Stockholm: Liber.

Olofsson, B. (2010). Meningsfull samling i förskolan. Stockholm: Lärarförbundets förlag.

Persson, S (2016). Uppdraget. In A Engdahl, I. & Ärlemalm-Hagser, E. (red.) (2016). Att bli förskollärare: mångfacetterad komplexitet. (1. uppl.) (s. 36-61) Stockholm: Liber.

Roos, C. (2014). Att berätta om små barn-att göra en minietnografisk studie. In A. Löfdahl, A. Hjalmarsson, M. Franzen, K. (Red). Förskollärarens metod och vetenskapsteori. (1. uppl.) (s. 46-57). Stockholm: Liber.

Rubinstein Reich, L (1996). Samling i förskolan. Lund: Studentlitteratur

Samuelsson, P & Sheridan, S. (2016). Lärandets grogrund. (3. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Sheridan, S., Pramling Samuelsson, I. & Johansson, E. (2012). Förskolan - arena för barns lärande. Johanneshov: TPB

Simeonsdotter Svensson, A. (2009). Den pedagogiska samlingen i förskoleklassen: barns olika sätt att erfara och hantera svårigheter. Dissertation, Göteborg, Göteborgs universitet 2009. Göteborg.

Skans, A. (2011). Enflerspråkigförskolas didaktik i praktiken. Malmö Studies in Educational Sciences, Licentiate Dissertation Series, 2011.

Skolverket. (2016). Läroplanen för förskola Lpfö98. Stockholm: Fritzes. Hämtad: 2018- 09-12 från <https://skolverket.se>

Svensson P. (2015). Teorins roll i kvantitativ forskning. In A Ahrne & P Svensson (Red.) Handbok i kvalitativa metoder. (s. 208-219). Stockholm: Liber.

UNICEF Sverige (2009). Barnkonventionen [Elektronisk resurs]: FN:s konvention om barnets rättigheter. Stockholm: UNICEF Sverige.

Wehner Godee, C. (2010). Att fånga lärandet: pedagogisk dokumentation med hjälp av olika medier. (2. uppl.) Stockholm: Liber.

Yrkesetik i vardagen [Elektronisk resurs]: ett fördjupningsmaterial. (2006). Stockholm: Lärarförbundet; Lärarnas riksförbund.

13 Bilagor

13.1 Bilaga 1 informationsbrev till rektor och pedagoger

GÖTEBORGS **UNIVERSITET**

Hej!

Vi är två studenter som utbildar oss till förskollärare vid Göteborgs universitet. Vi är klara som förskollärare i Maj 2019 och vi ska nu skriva vårt examensarbete som motsvarar 10 veckors heltidsstudier. Examensarbetet handlar om pedagogernas åsikter och tankar om samslingen. Vi kommer intervju tre förskollärare och tre barnskötare från samma förskola för att få varierande svar.

Vi vill med detta brev be er som pedagoger att delta i vår datainsamling. Alla som deltar kommer att garanteras konfidentialitet. Detta innebär att de förskolor och pedagoger som finns med i undersökningen inte kommer nämnas vid namn eller på annat sätt kunna vara möjliga att urskiljas i undersökningen. Vilken stad eller stadsdel undersökningen genomförs i skrivs inte heller fram i uppsatsen. Vi kommer att anteckna och använda oss av ljudinspelningar under våra intervjuer.

I enlighet med de etiska regler som gäller, är deltagandet helt frivilligt. Ni har rättigheten att intill den dag arbetet är publicerat, när som helst välja att avbryta deltagandet.

Vad vi behöver från er är ert samtycke om att ni har läst ovanstående information och att ni godkänner att vi intervjuar er.

Härmed godkänner jag mitt deltagande till ovanstående studie:

Namn:

Ort och datum:

Har ni ytterligare frågor ber vi er kontakta oss på nedanstående adresser eller telefonnummer:

Camilla Klasson

Mobil: XX

E-mail: XX

Sibella Kondorajian

Mobil: XX

E-mail: XX

Med vänliga hälsningar Camilla Klasson, Sibella Kondorajian

Kursansvarig lärare: Anette Bellman

Anette Bellman FD/ Ph.D.

Inst. för pedagogik, kommunikation och lärande / Dept. Of Education, Communication and Learning

Göteborgs Universitet/ University Of Gothenburg

Box 300

SE-405 30 Göteborg/Gothenburg, Sweden

Tel/Phone: +46(0)31 786 2173

E-mail: anette. hellman@ped.gu.se

13.1.2 Bilaga 2 Intervjufrågor

Innehåll

- Varför har ni samling varje dag
- Planerar ni samlingen efter tema? Eller efter barnens intresse?
- Får barnen vara med och hålla i samlingen?
- När på dagen har ni samlingen?
- Är det en pedagog som har samlingen eller är ni fler?
- Hur lång brukar samlingen vara?
- Hur mycket styr barnen och hur mycket styr pedagogerna?

Syfte

- Vad är syftet med samlingen?
- Vad är dina tankar kring samlingen?
- Vad strävar du efter att barnen ska lära sig under samlingen?

Planering

- Hur planerar ni samlingens innehåll? (årstider, teman, barnen)
- Är hela arbetslaget med och bestämmer hur samlingen skall se ut eller är det bara den som har samlingen just den dagen som planerar
- Får barnen vara med och bestämma mycket under samlingens gång? Eller är samlingens innehåll redan förutbestämd?
- Hur går du tillväga om samlingen inte blir som den är planerad?
- Vad händer om något barn går ifrån?

Mål

- Vad vill ni att barnen lär sig under samlingen?
- Är en samling bara ett tillfälle att mötas och se varandra?
- Vad tycker du är det viktigaste med samlingen?

